

Uredništvo je v Mariboru
Koroška c. 11. I. k. k.
p. št. 11. Uredništvo
niti ne sprejema naročil
in ne izdaja reklam.
Cena izdajanja po
vrem. Za večkratno
izdajanje popust. Naročniki
plačajo se po
p. št. 11.
Članki račun
vredn. ljubljane št. 11.
Tiskovna hiša
B. B.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

S. številka

MARIBOR, dne 22. februarja 1923.

57. letnik.

Dva škodljivca slovenskega vinogradništva.

Upajmo, da bomo s pojasnili, ki jih damo tukaj, odprli oči onim, ki so še imeli zaupanje v samostojne in demokratske voditelje! Prosim čitatelje, naj odkrijejo to vsem vinogradnikom in vinočarjem!

Prvi škodljivec ravnatelj Pirc.

Kmetijska družba ima namen skrbeti za gospodarske povzdigo in procvit vseh kmetijskih panog. Med najvažnejše slovenske kmetijske panoge spada vinogradništvo. Dolžnost ravnatelja Kmetijske družbe je torej štiti vinogradništvo, in zanj skrbeti. Kaj pa je napravil ravnatelj Pirc?! Vzel je na račun Kmetijske družbe pri bankah kredit, naročil poleg 40 vagonov modre galice za družbine člane tudi 10 vagonov za sebe in s tem za sebe in svoj žep na račun in nevarnost družbe veržil. Kupil je galico po 28 K in jo prodal po 44 kron.

V čem obstoji Pirčeva krivda?

Pirc je 1. zlorabil kredit Kmetijske družbe za svoj lastni žep. Naročeval je od julija do decembra 1922 na naslov in račun družbe, napravil nad 1 milijon kron profita na ta način samo za svoj žep. 2. Pod naslovom družbe je dobil za svoje veriženje carine prost uvoz 10 vagonov modre galice in oškodoval, odnosno opeharil na ta način tudi državno upravo, samo da bi bil njegov profit večji. 3. Galico je prodal izven Slovenije in naš domači slovenski vinogradnik lahko sedaj kupi drogo blago, ako ga rabi več, kot je naročil. 4. Spravil je celo družbo ob zaupanje in dobro ime, ker je pogazil kot predsednik najenostavnejša, bistvena ugotovila kmetijskih organizacij. To vse so natlačno ugotovili naši zastopniki pri Kmetijski družbi, pred vsem Miha Brenčič, Robert Košar, Zupanič in prof. Jarc, pa tudi družbin tajnik inženir Lah sam.

Ravnatelj Pirc je znan zakrknjen stari liberal, ki je od ustanovitve Samostojne bil eden njenih glavnih stebrov. In ta mož je na račun družbe, s slovenske družbine imena tako strašno oškodoval naše vinogradnike, da je sebi nagrabil posvetnega premoženja. Pirc je veržil z galico sedaj na debelo že drugič!

Drugi škodljivec Pucelj.

Pa ne samo samostojni Pirc, temveč tudi voditelj Samostojne, bivši minister Pucelj, je silno oškodoval in udaril naravnost usodepolno naše slovensko vinogradništvo. On je kot minister za kmetijstvo imel sodoločevati pri trgovinski pogodbi s Češko in nameste, da bi slovenske in jugoslovanske vinogradnike štiti, jih je pri pogodbi težko oškodoval. Odobril in sklenil je pogodbo, po kateri bo Češka pač k nam na škodo vinogradništva lahko dovozila 150.000 hl piva, to je 1500 vagonov, naša pravica, da smemo na Češko izvoziti jed nako množino vina, pa ostane na papirju. Niti 1 hl ne bomo mogli zaradi carine, valute in prevoznih tarifov izvoziti! Precejšnjo porcijo nesposobnosti in nemarnosti mora imeti, kdor sklene takšno škodljivo pogodbo. Pucelj in njegovi tovariši Drogenik, Mermolja ter drugi so se izkazali tudi tukaj kot nesposobne in nezmožne. Ze obstoječo vinsko krizo so še povečali. Povrh so te pogodbe veljavne za več let ter se ne morejo izpremeniti.

Seveda ima pri tej trgovinski in drugih pogodbah svoj delež minister-smolar dr. Kukovec in dr. Zerjav. Ni bolj žalostnih in nesrečnih prikazni v slovenski politiki, kakor so slovenski demokratski in samostojni voditelji-politiki. Vse so izdali, vse prodali centralizmu, povsod oškodovali slovensko ljudstvo, sebi in svojim strankam nabasali milijone in pridobili milijonska podjetja. To je žalosten račun žalostne naše domovine. Ali bodo ljudje razumeli, kaj jim je v lastno obrambo storiti?!

Samostojna voditelja med orjunci.

V zadnji številki «Slov. Gospodarja» smo opisali, kako so v Mariboru divjaški člani Kukovečeve demokratske «Orjune» na rokovanjski način napadli našo Cirilovo tiskarno z namenom tik pred volitvami uničiti naši krščanski Ljudski stranki časopise «Gospodarja» in «Stražo». Ves pošten Maribor in cela Slovenija obsoja ta ostudni čin Kukovečeve agitacije za demokratsko stranko («napredno kmetijsko-obrtno zvezo»). Orjunski rokovanjski in roparji so liberalni stranki s svojim ogabnim činom odtrgali še tiste poštene pristaje, ki so zapeljani vsled krinke Rebečkovega «obrnitstva» nameravali glasovati za dr. Kukovečovo listo.

Mislili smo, da bo vsaj Samostojna kmet. stranka toliko poštena, da ne bo udeležena pri roparski Orjuni. A kaj smo zvedeli te dni?

Glavarja Samostojne v Mariboru, tajnika in urednika Mermoljeve «Kmečke Moči», inženier Vedernjak in učitelj Skala, sta celo člana upravnega odbora mariborske Orjune! Pred nami leži seznam odbornikov Orjune in med temi sta na odličnih mestih zaslužena ta dva samostojneža.

S tem je Samostojna prešla med bando Pribičević-Kukovečevih orjuncem, ki imajo namen pobijati naše voditelje ter ropati in uničevati zasebno imetje posameznikov, kakor se je to zgodilo v noči od 10. na 11. februarja v Cirilovi tiskarni. Našemu poslancu Žebotu grozi demokratsko-samostojni orjunci, da ga bodo ubili. Pošljajo mu grozilna pisma z nrtvaško glavo. Niti njegovi družini, ženi in šestero malim nedolžnim otrokom ne prizanašajo. Na dom pošljajo glasnike, da Žebot ne bo prišel živ domov, da mu bodo hišo uničili itd. Demokrati in samostojneži v Orjuni so res rokovanjski najgrše vrste!

Mi smo zapisali te vrste, da naše ljudstvo, pred vsem oni, ki so še kaj držali na Samostojno, vendar enkrat spregledajo, kako ničvredna in propadla je Mermoljevo-Drogenikova «samostojna» stranka.

Obrtnikom v pomislek.

Pošten obrtnik z dežele nam piše:

«Po pošti dobivamo podeželski obrtniki neke tiskovine z napisom: «Tovariši obrtniki in drugi pridobitni sloji!» Podpisan je nek akcijski odbor. V tem pismu vabijo, da pri volitvah 18. marca glasujemo za ključavnčarja Rebeka iz Celja. Prosim vas, pojasnite nam, kaj pomenijo ta vabila».

Te tiskovine niso nič druga, nego volilna goljufija demokratske stranke za dr. Kukovca. Pod imenom obrtnikov in pridobitnih slojev, ki Kukovec rad prestleplil vrle obrtnike na Slov. Stajerskem, da bi mu dali glasove. Kukovec in propadajoča demokratska stranka se sramuje svojega pravega imena.

Res je edino to-le: Vsak glas, ki ga pošten obrtnik da za Rebeka bo edinole prišel v prid Kukovcu. Vsi drugi ostani, celo nedolžni, ki so se dali vabiti, ko in njenega kandidata Kukovca. Radi tega bi pa sedaj ta Kukovec rad z zvijačo in volilno goljufijo speljal obrtnike na svojo stran ter tako zlezel v državni zbor. Rebek je samo krinka ali vaba za Kukovca. Popolnoma nemogoče je, da bi Rebek postal kedaj poslanec. Vsak glas, ki ga bo kak obrtnik oddal za demokratsko stranko, na katere listi je Rebek samo okrajni kandidat, bo štel le za liberalnega kandidata dr. Kukovca.

Ali je Kukovec kedaj kaj storil za obrtnika? Pri pomogel je obrtnikom kot minister nove davke in druga bremena. Evo dokazov:

Dr. Kukovec je bil celi dve leti v beograjski vladi in vladni večini. Kukovec je glasoval in podpisal začasni zakon,

1. da se neusmiljeno obdačijo vozovi na «fedre»,
2. da se kolektivna na prošnje in vloge zviša od 2 dinarja na 13 dinarjev.
3. da se prenosnina (desetek) od kupnih in prevzemnih pogodb zviša od 1½ na 6%.
4. da se za pridobitev koncesij ali obrtne pravice pobira oduševske visoke takse,
5. da se je vpeljal vnebovpijoči davek na poslovni promet,
6. da se carina na uvoz trgovskega blaga zviša in zviša,
7. da se je trgovcem odvzela pravica, prosto nakupovati in prodajati sol, vžigalce in enak oblogo.

Obrtniki! Vse te Kukovečeve dobrote za obrtniški stan so obelodanjene v «Uradnem listu» za Slovenijo št. 100 iz l. 1921. Tam najdete med drugimi podpisi ministrov tudi podpis tedanjega ministra dr. Vekoslava Kukovca. Sramota, da so se naši nekateri obrtniki, ki so dali svoje ime na prej omenjeno vabilo. Sami v svojo skledo pljujete obrtniki, ako glasujete za Kukovca in Rebeka.

Celi dve leti nas je tepel Pribičević, Pašičev in Kukovečev centralistični bič iz Beograda. Kakor kmeta, tako so posebno vasi obrtnike v Sloveniji z neusmiljenimi novimi bremenami centralistični vladinovi hoteli go spodarsko uničiti. Kdor bo izmed obrtnikov dne 18. marca glasoval za Rebeka in Kukovca, to je za ničvredno demokratsko stranko, ta si sam pleče korobač, s katerim vas bodo iz Beograda še nadalje tepli.

Obrtniki! Ogromna večina slovenskega ljudstva bo 18. marca glasovala za našo Slovensko ljudsko stranko. Pridružite se tudi vi zmagovalcem. Naša volilna skrinjica je droga (št. 2).

Navodila za volitve.

1. Volilna skrinjica Slovenske ljudske stranke je druga (št. 2). Letos imajo prvo volilno skrinjico dr. Kukovečevi demokrati. Zaupniki in agitatorji, pojasnite

že sedaj vsem našim volilcem, da morajo volilno kroglico izpustiti v drugo volilno skrinjico in ne v prvo.

2. Po vseh občinah in vaseh prirejte volilne shode in zaupne sestanke. Naši domači govorniki naj na teh sestankih govorijo o našem programu, pred vsem o edini naši rešitvi, o avtonomiji Slovenije. Naša Slov. ljudska stranka ne bo prej mirovala, dokler v smislu ustavnega načrta Jugoslovanskega kluba ne dosežemo upravne odcepitve od Beograda.

3. Agitacijski, oziroma volilni odbori naše stranke po vseh občinah naj skrbijo, da bodo vse predpriprave za agitacijo tako izvedene, da bo vsak zaupnik imel natanko določen svoj delokrog (10 do 15 volilcev).

4. Iz vseh občin pošljite Tajništvu SLS v Mariboru (oziroma v Celju) seznam, koliko volilcev šteje občina, koliko je naših, koliko volilcev nasprotnih strank. To statistiko neobhodno potrebujemo.

5. Tajništvu SLS javite natančne naslove volilcev, katerim naj za čas volilne borbe pošljemo «Slovenskega Gospodarja».

6. Posebno pojasnite volilcem, da moramo Slovenci pri teh volitvah ostati nerazcepljeni v najmočnejši stranki, ki je — Slovenska ljudska stranka. Kdor agitira za male strančice in glasuje za nje, je kriv, če bomo še nadalje ostali sužnji beograjskega centralizma!
Tajništvo SLS v Mariboru.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vladi je končno le začelo predsedati volilno nasilje in notranji minister je sestavil naredbo za vse politične in policijske oblasti. V naredbi se političnim in policijskim oblastem naroča, da morajo za časa volivnega boja zaščititi vse strankarske shode in vzeti v varstvo vse osebe brez razlike strankarske pripadnosti, ki bi bile napadene. Napadalce pa morajo poklicati na strog odgovor. Koliko bo to pomagalo, se ne da reči. Imamo pa zelo slabe izkušnje, kakor na primer z naredbo njegovega prednika prof. Jarca, ki je bila razpisana nemu redu še najboljša storila, če bi takoj razpustila Orjuno.

O izidu volitev se vse mogoče ugiblje, volilna agitacija se vrši z velikim razmahom, a v veliki zmed. Srbijo je poplavila velika množica kandidatov. Zlasti radikalc in demokrati so bili z njimi prebogato zalozeni in sedaj, ko so liste že vložene, bodo oni, ki so odleteli, iz zavisti delali zgago svojim srenejšim tekmečem.

Ko so radikalc postavljali v Beogradu svoje kandidate, je govoril Nikola Pašič v čisto velesrbskem duhu. Izjavil se je za velesrbsko državo in proti zakonodajni avtonomiji, glede ustave je pa zahteval, naj se izvede, ker je najboljša in najmodernejša na svetu. Proti mu pa pravi, da je še hušji, kot so bili nazadnjaški državniki v sedemdesetih in osemdesetih letih prošlega veka in da lahko kaj takega samo svojim krmavcem govori.

Vladni pristaši tostran Save pričakujejo s strahom dan 18. marca. Policajdemokrat dr. Zerjav je presil svoje prijatelje, naj bi mu nekje v Srbiji preskrbeli varno kandidature, pa brez uspeha, ker so vsa mesta v Srbiji zasedli demokrati Davidovičeve struje ter Pribičevićeve pristaje povsod izpodrivajo. Odpor proti Pribičeviću je šel tako daleč, da se je drugi brat Svetozarja Pribičevića Valerijan kot pravoslavni menih — umaknil v svoj samostan ter zapustil politiko.

Samostojnež Pucelj je prosjačil po Beogradu. — Obiskal je več radikalnih voditeljev in tudi železniškega ministra. Razložil je težkoče pri volilni agitaciji in prosil za pomoč. Rekel je, da bi zadostovalo nekaj deset tisočev dinarjev, da bi se lahko takoj pričelo s trasiranjem njegove kočevske železnice. To bi prineslo Pucelju toliko glasov, da bi bil izvoljen. S trasiranjem Puceljeve železnice bi se takoj po volitvah nehalo, ker je znano, da do te železnice ne bo nikdar prišlo.

Po sprejemu st. margheritskega sporazuma v italijanskem parlamentu je pričakovati skorajšnja izpraznitev tretje cone.

Na seji ministrskega sveta je bila podpisana pogodba med našo državo in Bolgarijo glede skupnih zdravstvenih ukrepov. To je prvi začetek obnove odnošajev med našo in bolgarsko oblastjo od leta 1915.

MADZARSKA.

Ogri pazno zasledujejo naše volilno gibanje. Zlasti jih zanima usoda ogrske manjšine v Jugoslaviji in zgražajo se nad nasiljem orjuncem. — Po ogrskih mestih, zlasti v Budimpešti silno narašča draginja. — Ogrska krona je v Zürichu sicer že pol leta precej stalna, doma pa nima nobene veljave in se zlasti živilske cene stalno dvigajo. To je slabo znamenje za poljedelsko državo in v vsakem oziru plod slabe vladne politike ki ne zna urediti pravih odnošajev do sosedov.